

KÜRDÎLİHİCAZKÂR
MAKÂMI
TEMEL BİLGİLERİ
&
TÜRK MÛSİKÎSİNDE KULLANILAN
ARANAĞMELERİ
(*Fasıl Mûsıkîsi için Yardımcı*)

Erdinç ÇELİKKOL

www.erdinccelikkol.com

KÜRDÎ'Lİ HİCÂZKÂR MAKÂMI

(1855 - Hacı ÂRİF Bey - Hicâzkâr-i Kürdî)

(BUGÜNKİ ANLAYIŞA GÖRE;

İNİCİ KÜRDÎ DİZİSİ'NDEN OLUŞAN, KÜRDÎ'Lİ HİCÂZKÂR MAKÂMI)

* **KARARI** : Sol (RAST)

* **SEYRİ** : İnici Kürdî - Tiz Karar bölgesinden

* **DİZİSİ** : Sol - Gerdâniye'de; (Genişleme)

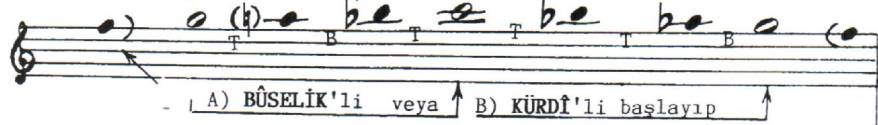
A) (Simetrik) KÜRDÎ'li (B T T) veya B) BÜSELİK'li (T B T) ye;

Sol - Rast'ta; (İnici) KÜRDÎ DİZİSİ

Do - Çârgâh'ta BÜSELİK 5' (T B T T)

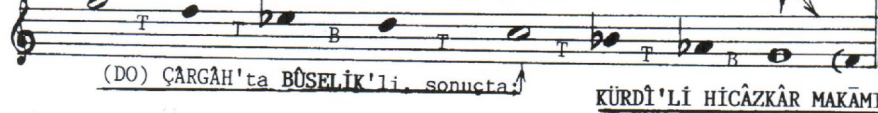
Sol - Rast'ta; K Ü R D Î 4' (B T T) nin eklenmesiyle oluşmuştur.

(SOL) GERDÂNİYE'DE;

(Sol) Rast perdesinde (İnici) K Ü R D Î MAKÂMI DİZİSİ

(SOL) RAST'ta KÜRDÎ'li KARARLA

* **PERDELERİ** : Sol - Gerdâniye'de (Tiz Genişleme) Perdeleri;

a) KÜRDÎ'li; Gerdâniye, Lâ (b) Nîm Şehnâz, Si (b) Sûnbûle ve Tiz Çârgâh.

b) BÜSELİK'li; Gerdâniye, Muhayyer, Si (b) Sûnbûle ve Tiz Çârgâh.

Sol - Rast'ta; (İnici) KÜRDÎ DİZİSİ Perdeleri;

Gerdâniye, Acem, Mi (b) Nîm Hisâr, Nevâ , Çârgâh ile

Çârgâh, Si (b) Kürdî, Lâ (b) Nîm Zîrgüle ve Rast.

* **DONANIMI** : Si (b) KÜRDÎ, Mi (b) Nîm HİSÂR ve Lâ (b) Nîm ZİRGÜLE

* **GÜCLÜSÜ** : A) Sol - GERDÂNİYE, B) Do - ÇÂRGÂH

* **YEDENİ** : Fa (b) ACEM AŞÎRÂN perdesi.

* **MUHEMEL GENİŞLEME, GEÇKİ VE ASMA KARARLARI**

Sol - Gerdâniye'de;	ZİRGÜLE'li veya SABÂ'lı,
Fa (b) Eviç'te;	HÜZZÂM'lı,
Re - Nevâ'da;	SABÂ'lı,
Re - Nevâ'da;	HİCÂZ'lı,
Do - Çârgâh'ta;	NİKRİZ'li,
Si (b) Kürdî'de;	ÇÂRGÂH'lı,
Fa - Acem Aşîrân'da;	BÜSELİK'li ve
Re - Yegâh'ta;	KÜRDÎ'li.

* **ÖZET SEYİR** : "Hacı ÂRİF Bey'in; HİCÂZKÂR-İ KÜRDÎ adıyla terkip ettiği, ancak günümüzde, bir bakıma (İnici) KÜRDÎ DİZİSİ seyriyle uygulanan KÜRDÎ'li HİCÂZKÂR Makâmının seyrini, özet olarak şöyle açıklayabiliriz";

Seyre genellikle, Tiz'den, genişleme bölgesinden, Sol - Gerdâniye'de; KÜRDÎ'li veya Bûselik'li başlanıp, Do - Çârgâh perdesine BÜSELİK'li inilerek süren seyirle, önce 1. Derecede Sol - Gerdâniye'de KÜRDÎ'li ve 2. Derecedeki Do - Çârgâh'ta ise BÜSELİK'li YARIM KARAR'ları yapılır.

Daha sonra, Sol - Rast Perdesinde (İnici) KÜRDÎ'yle devam eden gezintide, diğer uygun Geçki ve asma kararlar ile ayrıca ve de özellikle Re - Nevâ'da SABÂ'lı geçki ve makâma özgü; Fa (b) Acem Aşîrân'da, bir bakıma makâmın YEDEN perdesinde de BÜSELİK ÇEŞNİ'li ASMA KARARI gösterilerek süren seyir, sonuçta; Sol - Rast perdesinde (İnici - KÜRDÎ dizisiyle) KÜRDÎ'li noktalanır.

KÜRDÎ'li HİCAZKÂR

AĞIR AKSAK

1 - BİMEN ŞEN

"Koparan sînemi ağvâr elidir"

2 - Selânikli AHMET BEY

"Bir nigâh-et veniden çeşmine hayran"

3 - Mısırlı İBRAHİM Bey

"Sîneler aşkınla inler"

K. HİCAZKÂR - AĞIR AKSAK

4 - BİMEN ŞEN

"Rûz-i hicrânı uzattıkça uzatmıştı felek"

5 - Üdî SERUPE Efendi

"Çeşm-i mest-i lûtfedip kılsın nigâh"

6 - Nasibin MEHMET YÜRÜ

"Gördüğün reng-i bahâr sanma"

K. HİCAZKÂR - AĞIR AKSAK

7 - Sarı ONNİK Ağa

"Söyle Allah aşkına"

8 - NİYÂZİ ŞENGÜL

"Bir hayırsız yâr vüzünden"

9 - Klârnet İBRAHİM Efendi

"Câre sâzım sensin ancak"

K. HİCAZKÂR - AĞIR AKSAK

10 - Sarı ONNİK Ağa

"Bu gönül ne gülde ne gülşendedir"

11 - Klârnet İBRAHİM Efendi

"BEYLİK

12 - BEYLİK

K. HİCAZKÂR - AĞIR AKSAK

13 - Fethi KARMAH MUTOĞLU

"Sormayın ah bir perîşân"

14 - RAHMÎ BEY

"Söyle ev mutrüb-ı nâzende"

15 - ARTAKİ CANDAN

"İmtidâd-ı aşkıma çeşm-i sivâhındır"

K. HİCAZKÂR - AĞIR AKSAK

16 - TATYOS Efendi

"Ehl-i aşkın neşvegâhı"

17 - KARNİK GARMİRYAN

"Can vererek sevdiğime"

18 - MUSTAFA SUNAR

"Nerdesin sen, gönlümün nazlı civânı"

19 - BEYLİK

K. HİCAZKÂR - *SENGİN SEMÂÎ*

20 - LEM'İ ATLI (Beylik (1)

"Bir gün göremezsem seni mecnûna"

21 - LEM'İ ATLI (2)

"Bir kendi gibi zâlimi sevmiş, yanıyormuş"

22 - ADNAN HAKKI (3)

"Andıkça o günleri"

23 - Nasibin MEHMET YÜRÜR (4)

"Yoktur elemi aşkın o parlak seherinde"

K. HİCAZKÂR - SENGİN SEMÂÎ

24 - BEYLİK (5)

25 - BİMEN ŞEN

"Kalbimde seni, bir senedir gizli severdim"

26 - FAHRİ KOPUZ

"Gönlüm yine mahzun"

27 - Nuri KAYA

"Sular gibi çağlar durur fevâre gönlüm"

K. HİCAZKÂR - SENGİN SEMÂİ

28 - ARTAKİ CANDAN

“Artık ne siyah gözlerinin gölgesi kaldı”

29 - BEYLİK

30 - AHMET GAVSİ BEY

“Kaçsam bırakıp, senden uzak vollara”

31 - ÂRİF SÂMİ TOKER

“Bir hâtıranın vâdı”

K. HİCAZKÂR - SENGİN SEMÂİ

32 - BİMEN ŞEN

"Bir tatlı sadâ gelmededir"

33 - ZEKİ DUYGULU

"Uçsun ada'dan gönlüme, sinende ki"

34 - Mısırlı Üdlî İBRÂHİM Bev

"Mehcûr yaşamam bir an sevdiğim"

35 - BİMEN ŞEN

"Güle konmuş bülbül gibi, kalbim neş'eli"

K. HİCAZKÂR - SENGİN SEMÂİ

36 - Nasibin MEHMET YÜRÜ

"Derdin ne ise saklama"

37 - BEYLİK

38 - Nevzen RAŞİT Efendi

"Bir yosma edâ, hüsnü güzel"

K. HİCAZKÂR - DEVR-İ HİNDÎ

39 - TURAN YALCIN

“Sen gidersen tat kalır mı?”

40 - SERİF İCLİ

“Sarılıp kaldı o geysû-yi semen”

41 - Hacı ÂRİF Bey

“Nerdesin ev tatlı sözlü sevdiğim”

42 - NİYÂZİ ŞENGÜL

“Hasta gönlüm inledikçe”

K. HİCAZKÂR - *DEVİR-İ HİNDİ*

43 - Nevzen RIZÂ Bey

"Neydi maksûdun senin"

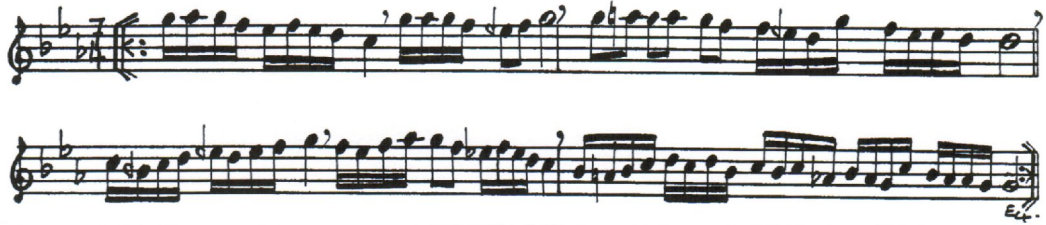
44 - CEVDET ÇAĞLA

"Âh-eden kimdir, bu saat kuytuda"

45 - HASAN ÖZCİVİ

"Nice sevdi, nice vandı, nice"

46 - ERDİNC ÇELİKKOL

"Devâ gelmez, belâ gitmez"

K. HİCAZKÂR - MÜSEMMEN

47 - Hacı ÂRİF Bey

"İftirâkındır sebab bu, nâle-vü"

48 - ÖMÜR GENÇEL

"Dertli bûlbûl, ufku sensiz"

49 - LEMİ ATLI

"Esîrindir, benim gönlüm"

K. HİCAZKÂR - MÜSEMME

50 - YILMAZ KARAKOYUNLU

"Sen Nisansın, ben se Evlül"

51 - SEREF ÇAKAR

"Söylemem ben, sen de sorma"

52 - MEDİHA ŞEN SANCAKOĞLU

"Çok zamandır görmedim vâr"

53 - ERDİNC ÇELİKKOL

"İçlenip hep ömre sundum"

54 - M. ALİ ÇELİKBAS

"Gel güzel, ayrılma benden"

K. HİCAZKÂR - TÜRK AKSAĞI

55 - BİMEN ŞEN

"Andıkça senin ismini, dil sızladı durdu"

56 - EKREM GÜYER

"Kaç yıl o kadın, gönlüme sevdâ diye"

57 - FERİT SİDAL

"Aldanma, dudaklarda ki âhengine aşkın"

58 - BEYLİK

K. HİCAZKÂR - TÛRK AKSAĞI

59 - ARTAKİ CANDAN

"Bağlandı gönöl bir güzele bağlar içinde"

60 - SERİF İCLİ

"İçtim o derin sevgini, hicranlı sesinden"

61 - BEYLİK

62 - Mısırlı Üdî İBRÂHİM Bey

"Saçlar dağınık, sîne açık geldi sabahtan"

K. HİCAZKÂR - TÜRK AKSAĞI

63 - Medenî AZİZ Efendi

"Endâmı güzeldir gâvet"

64 - Hacı ÂRİF Bey

"Deşme dâğ-ı sine-i sûzânıma"

65 - Selânikli AHMET Bey

"Güller açmış, bülbül olmuş"

K. HİCAZKÂR - CURCUNA

66 - ERDİNÇ ÇELİKKOL

"Karamsar olma gönül, inan ki"

K. HİCAZKAR - CURCUNA

67 - MÛSÂ KUMRAL

"Gel gör ki hazân, rûhuma hicrânını"

68 - Hacı FÂİK Bey

"Benim hâlim vamandır"

69 - Dr. ALÂEDDİN YAVASÇA

"Kor ateşler de vaksan da beni"

70 - RİDVAN LÂLE

"Ne haz var senden ayrı"

K. HİCAZKÂR - CURCUNA

71 - RİFAT AYAYDIN

"Heder ettim yıllarımı"

72 - İSMÂİL ÖTENKAYA

"Şarkılarda kavuşmuş"

73 - SÂDUN AKSÛT

"Yârin dudağından getirilmiş"

K. HİCAZKÂR - CURCUNA

74 - MÛSÂ KUMRAL

"Yıllarımı sana verdim"

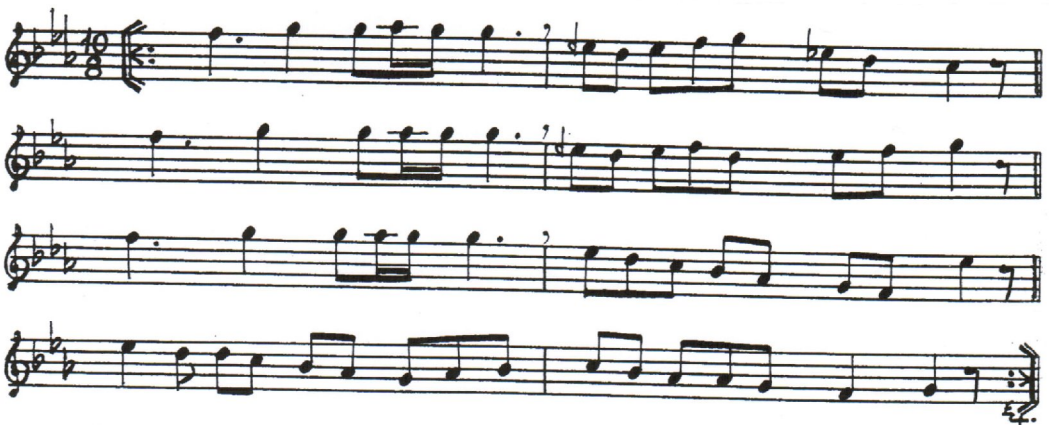
75 - A. MÜKERREM AKIN

"Senin aşkın güzel, cana belâdır"

76 - FERİT SİDAL

"O gecevi vâd-edelim"

K. HİCAZKÂR - CURCUNA

77 - NEBAHAT ÜNER

"Ne sor bana, ne söylerim"

78 - Hacı ÂRİF Bey

"Sende acep uşşâka, ezivvet mi çoğaldı"

79 - Muallim İSMÂİL HAKKI Bey

"Al yanak üstünde gördüğüm"

K. HİCAZKÂR - CURCUNA

80 - FAHRİ KOPUZ

"O fettan dilinin"

81 - BİMEN ŞEN

"Kemend-i zülfe bend-etti"

82 - CEVDET ÇAĞLA

"Bir yaz gecesi Camlıca"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

83 - BİMEN ŞEN

"Seninle ey gül-i ahsen"

84 - EMİN ONGAN

"Gittin bıraktın beni"

85 - MUZAFFER İLKAR

"Hep keder, hep göz yaşı, gülmek haram"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

86 - FAHRİ DİBEKOĞLU

"Ayrılıktan ufka düşmüş"

87 - Mehmet REŞAT AYSU

"Sevdim divemem, valan söylerim"

88 - ERDİNÇ ÇELİKKOL

"Gök mâvi desem - Ah Yeşil BURSA"

89 - YILMAZ YÜKSEL

"Söylenmedik sözlerim dudağımin"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

90 - Klânet İBRÂHİM Efendi (1)

"Ârifem ahkâmı sevdâdan"

91 - Klânet İBRÂHİM Efendi (2)

"Ârifem ahkâmı sevdâdan"

92 - ÂMİR ATEŞ

"Gönül tanımıyor engel"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

93 - AVNİ ANIL

"Sende bir sen yaşarsın ki"

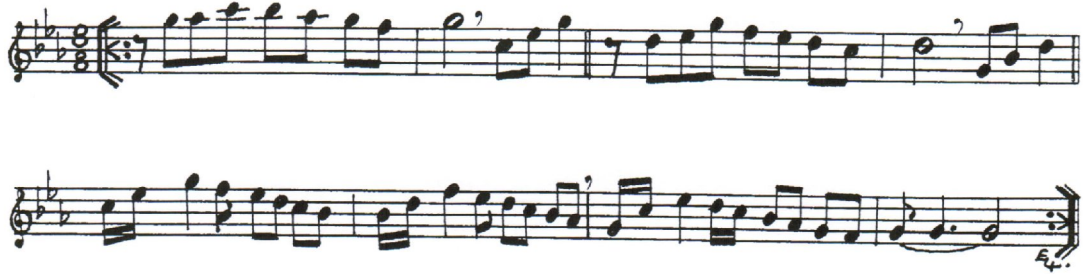
94 - BAKİ ÇALLIOĞLU

"Aşkın şarâbını içirdin bana"

95 - SUPHİ İDRİSOĞLU

"Sevgilim güvenme güzelliğine"

96 - SELÂHATTİN PINAR

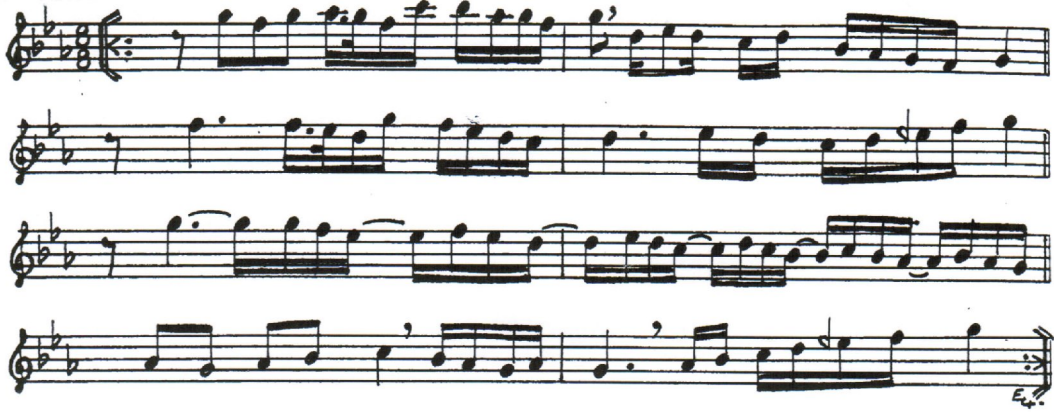
"Sorma bana nâfile, neler düşündüğümü"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

97 - SELÂHATTİN İNAL

"Dertleri zevk edindim"

98 - YUSUF NALKESEN

"Düşmeden saçlarına ak"

99 - ERDİNÇ ÇELİKKOL

"İnanmadım yeşil gözlüm"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

100 - ÂMİRATES

"Aç sîneni mehtâba"

101 - KÂSİM İNALTEKİN

"Dinleevin beni ey dağlar"

102 - MANOK Ağa

"Bağa girdim kamaşa, su ne vapsin"

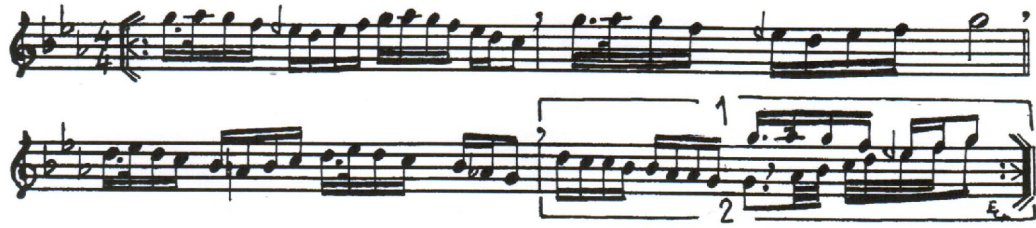
K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

103 - Muallim İSMÂİL HAKKI Bey

"Cânâ salınıp nâz-ile gülzâre mi geldin"

104 - BEYLİK

105 - AHMET HATİPOĞLU

"Dünyâ gözüyle görsek, murâda ermek"

106 - Muallim İSMÂİL HAKKI Bey

"Gelin kızlar tıvatroda hora tepelim"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

107 - Kemâni SERKİS Efendi

"Âlem-i aşkıta, benim vaktur eşim"

108 - RÜŞTÜ ERİC

"Tükensin mi gözlerinde"

109 - AVNİ ANIL

"Âlem bahânedir varlığın için"

110 - AVNİ ANIL

"Benim dünyâm ne güzeldi"

111 - BÂKİ DUYARLAR

"Seni ben, ellerin olsun diye mi sevdim"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

112 - MUHLİS SABAHATTİN Bev

“Bir gün olur okşar dil-i”

113 - SÂLİH BERKMEN

“Esef etme bülbülüm”

114 - CİVAN Ağa

“Her kimde vardır aşk iptilâsı”

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

115 - CİVAN AĞA

"Gülsen, açılan cemen gülşenlenir"

116 - ALİ SENOZAN

"Bakışından bilirim, kalbimi incitme"

117 - YESÂRÎ ÂSİM ARSOY

"Kedersiz hiç, coşar ağlar, taşar mı kalb-i"

118 - METİN EVEREST

"Gözlerime bakıp sevgile"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

119 - RİFAT Bey

"Bu şeb recâv-ı dîl"

120 - Lavtaçı CİVAN AĞA

"El erdirmek misâl-i"

121 - ÂMİR ATEŞ

"Beşiktaş dendi mi, yıldız görünür"

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

122 - ERDİNC ÇELİKKOL

“Ser’de sevdâ bir belâ, müptelâvım”

123 - ZEYNETTİN MARAŞ

“Erişilmez goncasın, ne kadar uzaktasın”

124 - ERDİNC ÇELİKKOL

“Sararmış bir yaprak gibi, bırak gömlüm”

K. HİCAZKÂR - DÜYEK ve SOFYAN

125 - ERDİNC CELİKKOL

"Safaklarım sen'le başlar, bağrımdaki"

126 - YUSUF NALKESEN

"Gelince göz göze biz, bir hoş olur içimiz"

127 - EROL SAYAN

"Her sevinle güzelsin, gönüllerde gezersin"

K. HICAZKAR - S E M A I

128 - YUSUF NALKESEN

"Ne o bensiz edebilir, ne temelli gidebilir"

129 - SELÂHATTİN ERKÖSE

"Gitmesin havâlin, ölürüm dîdeden"

130 - MÜNİR NÜREDDİN SELÇUK

"Sevgi dillerde vara, gözümüzde rûvâdır"

K. HİCAZKÂR - S E M Â İ

131 - HÜSEYİN MAYADAĞ

"Hasretin bil ki şu kalbimde sızı"

132 - SELÂHATTİN İÇLİ

"Gül açılsın dudağından"

133 - Mısırlı İBRÂHİM Bey

"Sen gözlerine, neş'e veren bir çiçek"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

134 - LEM'İ ATLI

"Nazlandı bülbül güller sarardı"

135 - AVNİ ANIL

"Öyle dudak büküp, hor gözle bakma"

136 - MUSTAFA SUNAR

"Bak şu dilber kadına, saçları vandan"

137 - RAHMİ BEY

"Bâis figân nâleme"

138 - MÜNİR NÜREDDİN SELÇUK

"Bu vılda böyle geçti, şirin sözlü sevgilim"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

139 - CEVDET ÇAĞLA

"Ne zaman ki kalbim, o veşil gözlüm için"

140 - MUSTAFA SUNAR

"Ne derin kudreti var"

141 - Hâfız YUSUF Efendi (1)

"Kaldı yollarda bu şeb"

142 - Hâfız YUSUF Efendi (2)

"Kaldı yollarda bu şeb"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

143 - ERDİNC CELİKKOL

"Gülün koktum yanağından"

144 - RAHMİ BEY

"Mahrum-i şevkim"

145 - Lavtacı HRİSTO

"Karşıvaka'da İzmir'in gülü"

146 - MUZAFFER İLKAR

"Nazında senin özlediğim"

147 - ÂMİR ATES

K. HİCAZKÂR - A K S A K
"Bahçemde çemen gözlerinin rengine"

148 - FERİT SİDAL

"Bir gün geleceksin diverek vollara"

149 - Dr. ALÂEDDİN YAVASÇA

"Gecemi zehrediyor içime düşen kuşku"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

150 - Muallim İSMÂİL HAKKI Bey

"Geldi bahar bak bülbüle"

151 - Kânûni ANDON Efendi

"Hayâtım, şivekârım, dil-pesendim"

152 - LEYLÂ HANIM

"Nazarın fikrime mür"

153 - CEVDET CAĞLA

"O vâz bezme geldi"

154 - MUHLİS SABAHATTİN EZGİ

"Titriyorken dudaklarımda adın"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

155 - Lavtacı HRİSTO

"Gidelim Göksuya, bir âlem-i âb"

156 - OSMAN NİHAT AKIN

"Girdim yârin bahçesine"

157 - EROL SAYAN

"Gül yüzünde, güller solsa ağlarım"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

158 - NEZAHAT SOYSEV

"Sen gül ki gönüllerde"

159 - MUZAFFER İLKAR

"Aşkına tutuldu gönlüm harâb-oldu"

160 - Dr. ALÂEDDİN YAVASÇA

"Mendil elinde gittiğin akşam"

161 - MAHMUT OĞUL

"Söyle bana yağmur gözlüm"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

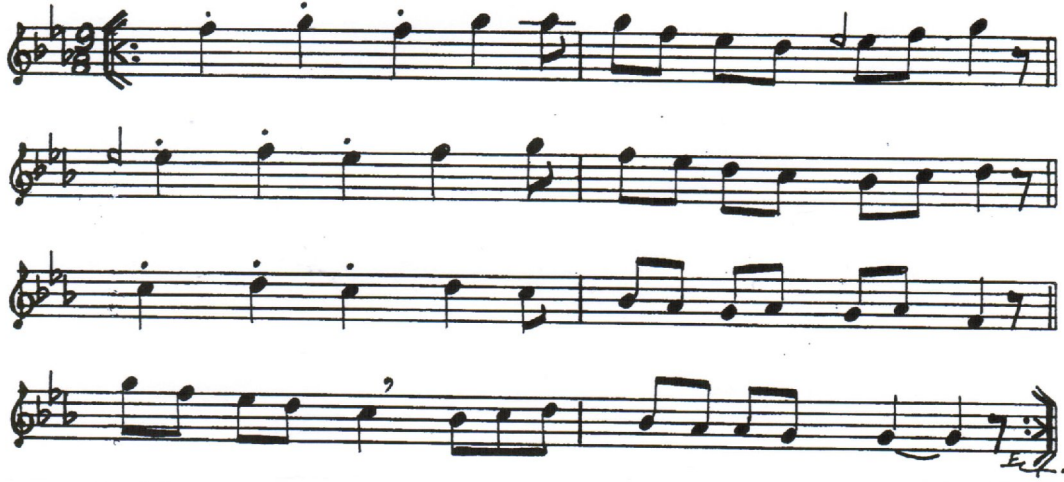
162 - ERDİNC ÇELİKKOL

"Seni gördüm beğendim, sevmemek

163 - ERDİNC ÇELİKKOL

"Göklere yükselmiş Uludağ başında"

164 - ERDİNC ÇELİKKOL

"Gönüller dolaş taşar, Bvaramlar sevgi"

K. HİCAZKÂR - A K S A K

165 - BİMEN SEN

"Her gece semâda ararım seni"

166 - YUSUF NALKESEN

"Hani nerde dünümüz"

167 - AVNİ ANIL

"Safâlar getirdiniz, safâ geldiniz dostlar"

K. HİCAZKÂR - MÜSEMMEN

168 - ERDİNC ÇELİKKOL

"O güzelin gözlerinde, seven kadın"

169 - ERDİNC ÇELİKKOL

"Güneş hiç doğmadı gittin gideli"

170 - ERDİNC ÇELİKKOL

"El değmemiş gonca güldün"

